

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проекту постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Порядку розміщення об'єктів і споруд електронних комунікацій на земельних ділянках та інших об'єктах нерухомого майна державної та комунальної власності під час воєнного стану»

1. Мета

Проект постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Порядку розміщення об'єктів і споруд електронних комунікацій на земельних ділянках та інших об'єктах нерухомого майна державної та комунальної власності під час воєнного стану» (далі – проект акта) розроблено з метою забезпечення сталості та безперервного функціонування електронних комунікаційних мереж в умовах правового режиму воєнного стану, усунення адміністративних бар'єрів під час розміщення об'єктів електронних комунікацій та необхідних для їх функціонування лінійних об'єктів енергетичної інфраструктури, а також врегулювання процедур взаємодії між постачальниками електронних комунікаційних мереж/послуг, операторами систем розподілу (ОСР) та органами державної влади і місцевого самоврядування.

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Пунктом 8³ розділу XIX «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про електронні комунікації» передбачено, що під час дії воєнного стану розміщення об'єктів і споруд електронних комунікацій на земельних ділянках та інших об'єктах нерухомого майна державної та комунальної власності здійснюється у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

На виконання цієї норми постановою Кабінету Міністрів України від 13.05.2025 № 555 затверджено Порядок розміщення об'єктів і споруд електронних комунікацій на земельних ділянках та інших об'єктах нерухомого майна державної та комунальної власності під час воєнного стану (далі – Порядок), метою якого є спрощення та прискорення розгортання мереж мобільного зв'язку під час воєнного стану.

Наразі постачальники електронних комунікаційних мереж та/або послуг з використанням мереж мобільного зв'язку (далі – оператори мобільного зв'язку) активно реалізують своє право на розміщення об'єктів і споруд електронних комунікацій на підставі договорів про розміщення, які укладаються відповідно до Порядку: укладено вже понад 130 договорів, а строк оформлення права на розміщення об'єктів та/або споруд електронних комунікацій на земельній ділянці скоротився в середньому з 6-24 місяців до 25 днів.

Водночас на етапі підключення технічних засобів електронних комунікаційних мереж, що розміщуються на відповідних об'єктах та/або спорудах

електронних комунікацій, до електроживлення виникають випадки, коли такі об'єкти та/або споруди розташовані на значній відстані від наявної точки приєднання до електричних мереж. У зв'язку з цим виникає необхідність будівництва окремих ліній зовнішнього електропостачання від найближчої трансформаторної підстанції або іншої точки живлення до відповідного об'єкта та/або споруди електронних комунікацій.

Такі лінії проектується та будуються виключно для забезпечення функціонування конкретного об'єкта електронних комунікацій, фінансуються операторами мобільного зв'язку та не використовуються як об'єкти енергетичної інфраструктури загального користування.

Відповідно до положень Кодексу систем розподілу, будівництво ліній зовнішнього електропостачання для приєднання об'єкта до системи розподілу здійснюється оператором системи розподілу (далі – ОСР), який не є суб'єктом, на якого поширюється дія Порядку.

У результаті під час прокладання нових ліній електропередачі ОСР проходять загальні процедури землевідведення та погодження розміщення об'єктів, зокрема із власниками або користувачами земельних ділянок державної та комунальної власності, що істотно збільшує строки підключення технічних засобів електронних комунікаційних мереж, що розміщуються на відповідних об'єктах та/або спорудах електронних комунікацій, до електроживлення на 12 і більше місяців та фактично нівелює мету Порядку, яка полягає у забезпеченні швидкого розгортання мереж мобільного зв'язку під час дії воєнного стану.

Відповідно до пункту 122 частини першої статті 2 Закону України «Про електронні комунікації» (далі – Закон) споруди електронних комунікацій – будівлі, контейнери, вежі, щогли, опори, антенно-фідерні пристрої, лінії зовнішнього електропостачання, кабельна каналізація електронних комунікаційних мереж, інші станційні та лінійно-кабельні споруди, будинкові розподільні мережі, що використовуються для організації електронних комунікаційних мереж.

Таким чином, відповідно до Закону, лінії зовнішнього електропостачання включені до складу споруд електронних комунікацій за умови, що вони використовуються для функціонування електронних комунікаційних мереж.

З метою скорочення строків приєднання технічних засобів електронних комунікаційних мереж, що розміщуються на відповідних об'єктах та/або спорудах електронних комунікацій, до електричних мереж з 12 місяців до 1-2 місяців, пропонується внести зміни до Порядку та поширити його дію також на випадки розміщення ліній зовнішнього електропостачання та/або лінійних об'єктів енергетичної інфраструктури, які:

розміщуються ОСР виключно на замовлення та в інтересах оператора мобільного зв'язку за умови наявності договору про приєднання до електричних мереж, укладеного між ОСР та оператором мобільного зв'язку;

призначені виключно для забезпечення функціонування конкретних об'єктів

та/або споруд електронних комунікацій.

Оскільки лінії зовнішнього електропостачання, які використовуються для функціонування електронних комунікаційних мереж, визначено Законом як елемент споруд електронних комунікацій, запропоновані зміни до Порядку не потребують внесення будь-яких додаткових змін до профільних законів України.

Враховуючи, що у чинному законодавстві України відсутнє офіційне нормативне визначення терміна «лінії зовнішнього електропостачання», з метою забезпечення правової визначеності та єдиного застосування норм законодавства доцільно використовувати термінологію, яка вже закріплена у профільних законодавчих актах. Найбільш близьким за своїм правовим змістом до поняття «лінії зовнішнього електропостачання» є термін «лінійний об'єкт енергетичної інфраструктури», визначений Законом України «Про землі енергетики та правовий режим спеціальних зон енергетичних об'єктів». Відповідно до зазначеного Закону до лінійних об'єктів енергетичної інфраструктури належать, зокрема, повітряні та кабельні лінії електропередачі, які забезпечують передачу та розподіл електричної енергії. Саме такі об'єкти необхідні для забезпечення електроживлення технічних засобів електронних комунікаційних мереж, що розміщуються на відповідних об'єктах та/або спорудах електронних комунікацій.

Таким чином, використання терміна «лінійний об'єкт енергетичної інфраструктури» дозволяє:

- застосовувати вже існуючу законодавчу термінологію без запровадження нових понять;

- забезпечує узгодженість із профільним законодавством у сфері енергетики; не змінює предмета правового регулювання Порядку.

Крім того, пропонується уточнити, що дія Порядку поширюється також на засоби безперебійного електроживлення. Це зумовлено потребою забезпечення сталої та безперервної роботи електронних комунікаційних мереж, зокрема в умовах аварійних та планових відключень електричної енергії. Розміщення таких засобів (дизельних, газових та інших стаціонарних електрогенераторних установок, контейнерів для їх розміщення, паливних ємностей, акумуляторних установок тощо) безпосередньо пов'язане з функціонуванням об'єктів та споруд електронних комунікацій і є необхідною умовою забезпечення безперервності надання електронних комунікаційних послуг та стійкості електронних комунікаційних мереж.

Окремою практичною проблемою є розміщення об'єктів та/або споруд електронних комунікацій на земельних ділянках лісгосподарського призначення, що ускладнює своєчасне розгортання електронних комунікаційних мереж уздовж автомобільних доріг та виконання операторами мобільного зв'язку ліцензійних умов щодо забезпечення покриття територій. Наразі реалізація інфраструктурних проєктів тривалий час затримується через необхідність отримання спеціальних дозволів на використання лісових ресурсів (лісорубних квитків).

Враховуючи зазначене, запропоновані зміни до Порядку щодо скасування вимоги щодо видачі спеціального дозволу на використання лісових ресурсів (лісорубного квитка) усунуть зазначені процедурні бар'єри та дозволять оперативно розміщувати об'єкти та/або споруди електронних комунікацій для забезпечення покриття якісним зв'язком автомобільних доріг і територій України під час воєнного стану. При цьому для забезпечення захисту інтересів власників та користувачів земельних ділянок пропонуємо зберегти обов'язок щодо визначення та відшкодування збитків власникам і користувачам земель відповідно до Порядку визначення та відшкодування збитків власникам землі та землекористувачам, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 19.04.1993 № 284.

3. Основні положення проекту акту

Проектом акта пропонується внести зміни до Порядку розміщення об'єктів і споруд електронних комунікацій на земельних ділянках та інших об'єктах нерухомого майна державної та комунальної власності під час воєнного стану, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 13.05.2025 № 555, якими передбачено:

поширення дії Порядку на лінійні об'єкти енергетичної інфраструктури, необхідні для забезпечення функціонування електронних комунікаційних мереж, а також надання ОСР, що надають послуги на замовлення постачальника електронних комунікаційних мереж та/або послуг з метою приєднання до електричних мереж технічних засобів електронних комунікаційних мереж, що розміщуються на відповідних об'єктах та/або спорудах електронних комунікацій, права на їх розміщення на підставі договору про приєднання;

доповнення Порядку новими пунктами для деталізації процедури подання заяв, переліку документів та укладення договорів безпосередньо для ОСР;

поширення дії Порядку на системи та засоби безперебійного електроживлення, що забезпечують функціонування електронних комунікаційних мереж (зокрема, дизельні, газові та інші стаціонарні електрогенераторні установки, контейнери для їх розміщення, паливні ємності, акумуляторні установки тощо);

встановлення 5-денного строку для надання вмотивованої відмови заявнику з моменту отримання заяви;

звільнення від обов'язку отримання спеціального дозволу на використання лісових ресурсів (лісорубного квитка).

4. Правові аспекти

Земельний кодекс України;

Водний кодекс України;

Податковий кодекс України;

Лісовий кодекс України;

Закони України «Про оренду землі», «Про оренду державного та

комунального майна», «Про землеустрій», «Про оцінку земель», «Про Державний земельний кадастр», «Про регулювання містобудівної діяльності», «Про електронні комунікації», «Про доступ до об'єктів будівництва, транспорту, електроенергетики з метою розвитку електронних комунікаційних мереж», «Про автомобільні дороги», «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про охорону атмосферного повітря», «Про землі енергетики та правовий режим спеціальних зон енергетичних об'єктів»; постанови Кабінету Міністрів України від 13.05.2025 № 555 «Про затвердження Порядку розміщення об'єктів і споруд електронних комунікацій на земельних ділянках та інших об'єктах нерухомого майна державної та комунальної власності під час воєнного стану», від 28.04.2021 № 630 «Деякі питання розрахунку орендної плати за державне майно», від 03.06.2020 № 483 «Деякі питання оренди державного та комунального майна», від 27.05.2022 № 634 «Про особливості оренди державного та комунального майна у період воєнного стану», від 18.09.2019 № 856 «Питання Міністерства цифрової трансформації».

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація проекту акта не потребує фінансування з державного чи місцевих бюджетів.

6. Позиція заінтересованих сторін

Проект акта потребує проведення консультацій з громадськістю відповідно до Порядку проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2010 р. № 996 «Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики».

Проект акта не стосується сфери наукової та науково-технічної діяльності, а тому не надсилається на розгляд Наукового комітету Національної ради з питань розвитку науки і технологій.

7. Оцінка відповідності

У проекті акта відсутні положення, що порушують права та свободи, гарантовані Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року.

У проекті акта відсутні положення, які порушують принцип забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків.

У проекті акта відсутні положення, які містять ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією.

У проекті акта відсутні положення, що містять ознаки дискримінації чи які створюють підстави для дискримінації.

Громадська антикорупційна, громадська антидискримінаційна та громадська гендерно-правова експертизи не проводилися.

8. Прогноз результатів

Реалізація акта матиме позитивний вплив на забезпечення захисту прав та інтересів суб'єктів господарювання в сфері електронних комунікацій, а також на забезпечення громадян стійким та безперебійним зв'язком в умовах воєнного стану. Реалізація акта не матиме негативного впливу на розвиток регіонів, ринок праці, громадське здоров'я чи екологію.

Інформація щодо впливу на інтереси заінтересованих сторін наводиться в таблиці:

Заінтересована сторона	Вплив реалізації акта на заінтересовану сторону	Пояснення очікуваного впливу
Населення України (користувачі електронних комунікаційних послуг мобільного зв'язку)	Позитивний	Покращення доступу до сучасних електронних комунікаційних послуг. Підвищення рівня цифрової грамотності та комфорту.
Постачальники електронних комунікаційних послуг та/або мереж з використанням мереж мобільного зв'язку	Позитивний	Стимулювання розвитку ринку електронних комунікацій та супутніх галузей.
Держава	Позитивний	Розвиток та відновлення інфраструктури електронних комунікацій в умовах воєнного стану

**Міністр цифрової
трансформації України**

Оксана ФЕРЧУК

_____ 2026 р.